

ELABORAREA NOILOR MODELE DE PRODUSE VESTIMENTARE PENTRU FEMEI UTILIZÂND ELEMENTE SPECIFICE PORTULUI POPULAR MOLDOVENESC

BALAN Stela, TUTUNARU Irina, IROVAN Marcela, ANDRIEȘ Doinița
Universitatea Tehnică a Moldovei, Republica Moldova

Abstract: *Presently the traditional clothing attracts the attention of various specialists: historians, ethnographers, painters, designers etc. The complexity of studying this important element of spiritual culture consists in the diversity of appearances reflected in the traditional suit. The traditional Moldavian clothing is a sculptural one, it is a simple and clear composition, its cutting underlines the body shape without any artificial inclusions. It is the only suit worn exactly in the same composition both at work and during holidays, being actual for all ages, as its shape and structure are adequate for all ages. The object of study were the blouse and the skirt (catrinta) for women. The study was centered on the traditional Moldavian suit for women and the possibility of using its specific elements for the elaboration of new models of garments. In this context, the method of morphological analysis was applied, implying the decomposition of products into component elements with subsequent combination in different manners.*

Key words: *traditional Moldavian suit, skirt, catrinta.*

1. INTRODUCERE

Grație originalității și frumuseții sale, tradițiile legate de costumul popular moldovenesc merită să devină o bază pentru inspirație în crearea noilor modele de produse vestimentare moderne: de gală sau de ceremonie, de fiecare zi sau de sărbătoare. Veacuri de-a rândul, costumul popular a vorbit prin simboluri despre purtător: cine este, de unde vine, ce vârstă, etnie și statut social deține și pentru ce eveniment s-a pregătit. Aceste simboluri și mesaje foarte clare în trecut au devenit astăzi o enigmă pentru omul modern.

În lucrare s-a luat în studiu costumul popular moldovenesc în multitudinea aspectelor sale, precum și influența acestuia asupra costumului urban contemporan. În cadrul cercetărilor efectuate s-a realizat un studiu al aspectelor caracteristice costumului național pentru femei, soldat cu sistematizarea componentelor croiului tradițional al costumului pentru femei, prin prisma structurii și a tehnicilor de croire.

2. ASPECTE PRIVIND SISTEMATIZAREA ELEMENTELOR COSTUMULUI POPULAR MOLDOVENESC PENTRU FEMEI

Tipologizarea cămășilor are la bază croiul, acceptat de cercetători drept mijloc esențial în crearea formei produsului vestimentar. Croiul vechilor cămăși era dictat de lățimea pânzei țesute. Fiecare parte a cămășii: față, spate, mâneci, poale, puteau fi confecționate din mai multe bucăți de pânză unite prin mijloace expresive ce accentuau și completau decorul. Pe parcursul ultimelor două secole femeile din spațiul nostru cultural au purtat trei tipuri principale de cămașă (figura 1):

- ✓ cămașa bătrânească (cămașă tip tunică) (figura 1, a);
- ✓ cămașa cu petic sau cămașa cu platcă (figura 1, b);
- ✓ cămașa încrețită la gât sau cămașa cu altiță, în versiunea fără poale – ie (figura 1, a, b).

Indiferent de destinația cămășii, aceasta era compusă din două părți distincte:

- partea superioară – stanul (ciupagul);
- partea inferioară – poalele.

În scopul sistematizării croielilor de cămăși, drept bază au fost luate variantele de prezentare a părții superioare ale acestora.

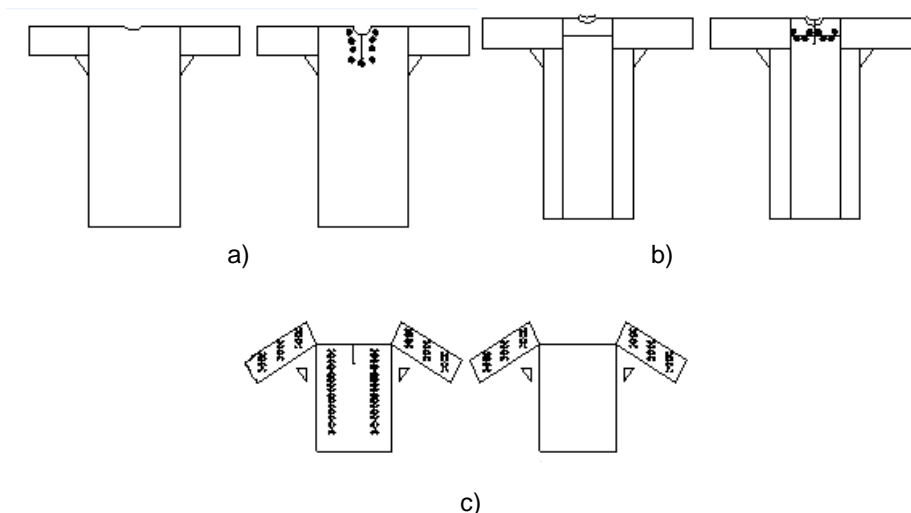

Figura 1: Tipuri de croială a cămășii moldovenesti:

a) cămașa bătrânească (tip tunică); b) cămașa cu platcă; c) cămașă încrețită la gât

Analiza realizată permite să afirmăm că bluza populară constă din trei sau mai multe repere de formă dreptunghiulară care se încadrează în definiția reperelor unificate. Această variantă de croire permite economisirea materiei prime și a timpului, de aceea și astăzi trezește interes și servește ca bază pentru elaborarea modelelor noi, contemporane. În prezent, pentru confecționarea bluzelor pentru femei sunt elaborate tipare de bază, realizate în conformitate cu caracteristicile dimensionale ale corpurilor tip. Contururile acestora sunt mult mai complexe decât cele ale croiului tradițional. Pentru obținerea unui model de o anumită formă și volum sunt aplicate procedee de modelare constructivă.

Din categoria îmbrăcămintei cu sprijin în talie fac parte fustele obținute din repere țesute integral și cele cusute din repere croite (figura 2). Fustele obținute din repere țesute integral sunt de două tipuri: catrința și fota. Fusta cusută din repere croite, lungă până la glezne este largă și încrețită la nivelul conturului superior.

Aceasta se constituie, de obicei, din 2...3 repere de formă dreptunghiulară sau din 4...6 clini trapezoidali, croiți din țesătură. De cele mai multe ori terminația fustei este ornamentată cu broderie.

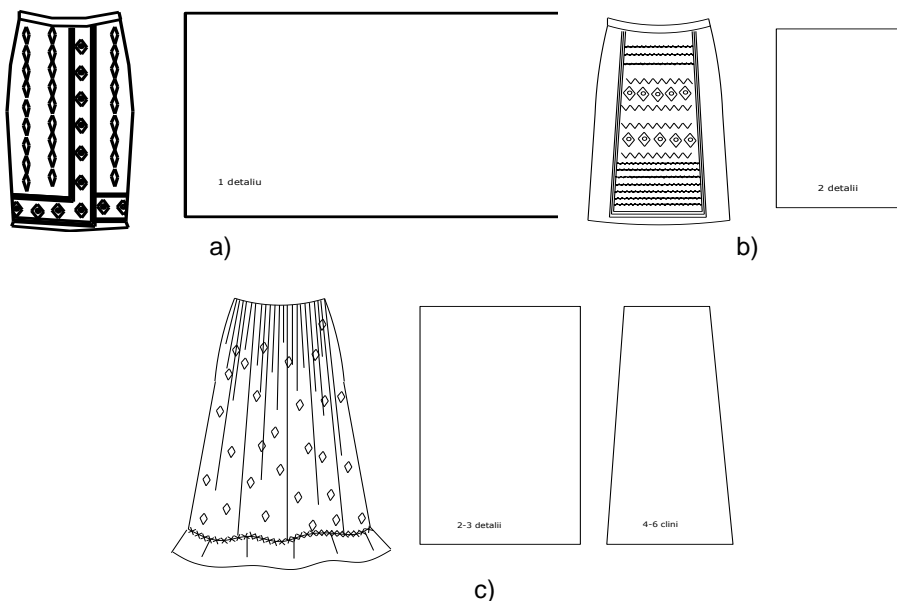

Figura 2: Aspectul exterior și croiul:
a – catrinței; b – fotei; c- fustei cusute

Actualmente, pentru realizarea unui anumit tip de fustă există o varietate largă de tipare de bază. Acestea nu diferă mult ca configurație de contururile fustelor naționale. În funcție de forma și volumul viitorului produs se va selecta unul din tipare, iar prin aplicarea procedeelor de modelare constructivă se va asigura diversitatea modelelor.

3. ANALIZA MORFOLOGICĂ A PRODUSELOR CU SPRIJIN ÎN TALIE ÎN COSTUMULUI POPULAR ȘI CEL CONTEMPORAN

Costumul popular moldovenesc se constituie din diverse tipuri de produse vestimentare care se purtau într-un anumit mod. Produsele de îmbrăcăminte formau compleuri vestimentare armonioase din punct de vedere estetic, care respectau anumite cerințe: de vârstă, de sezon, de destinație etc. Conform studiului realizat, cele mai funcționale componente ale costumului popular femeiesc, care se utilizau cel mai frecvent sunt cămașa sau ia și catrința sau fota.

Scopul acestei lucrări se rezumă la obținerea noilor modele de produse vestimentare cu elemente caracteristice portului popular. În acest context, în vederea obținerii soluțiilor noi, s-a aplicat metoda analizei morfologice. Această metodă constă în descompunerea obiectului de studiu în elemente reprezentative cu îmbinarea ulterioară a acestora în diverse moduri, rezultând idei și soluții noi.

Astfel, analizei morfologice au fost supuse fusta tradițională cusută și cea contemporană (tabelele 1 și 2).

Tabelul 1: Analiza morfologică a fustei tradiționale cusute

Silueta	Lungimea	Metoda de obținere	Numărul de repere	Sistemul de închidere	Materiale utilizate	Ornamenta rea
- evazată	- mai jos de punctul proeminent al gabei - lungă până la glezne	- prin croire	- două-trei repere - două repere de bază și clini laterali - patru-opt clini	- cu șiret - cu elastic - cu cordon	- în - bumbac - cânepă	- volănașe - ornamente brodate florale și geometrizzate - mărgelile - panglici

Tabelul 2: Analiza morfologică a fustei contemporane

Silueta	Nr. de repere	Finisarea tivului	Detalii suplimentare	Sistemul de închidere	Materiale utilizate	Ornamentarea
- dreaptă - evazată - trapez - în clini	- două repere - patru și mai multe repere - numărul de repere în funcție de model - trei repere	- punct ascuns - tighel liniar - bandă - surfilat - tighel de acoperire	- clape - buzunare - chingi - clini - volane - corseletă	- fermoar - nasturi - capse - șiret	- lână - cânepă - în - bumbac - fibre sintetice - fibre în amestec - tricot - materiale nețesute	- tigele - flori artificiale - broderii - dantele - franjuri - mărgelile - paiete

Prin îmbinarea elementelor caracteristice portului popular cu cele contemporane se pot obține soluții decorativ-constructive noi, originale ce-și au rădăcinile în portul străvechi al neamului (figura 3).

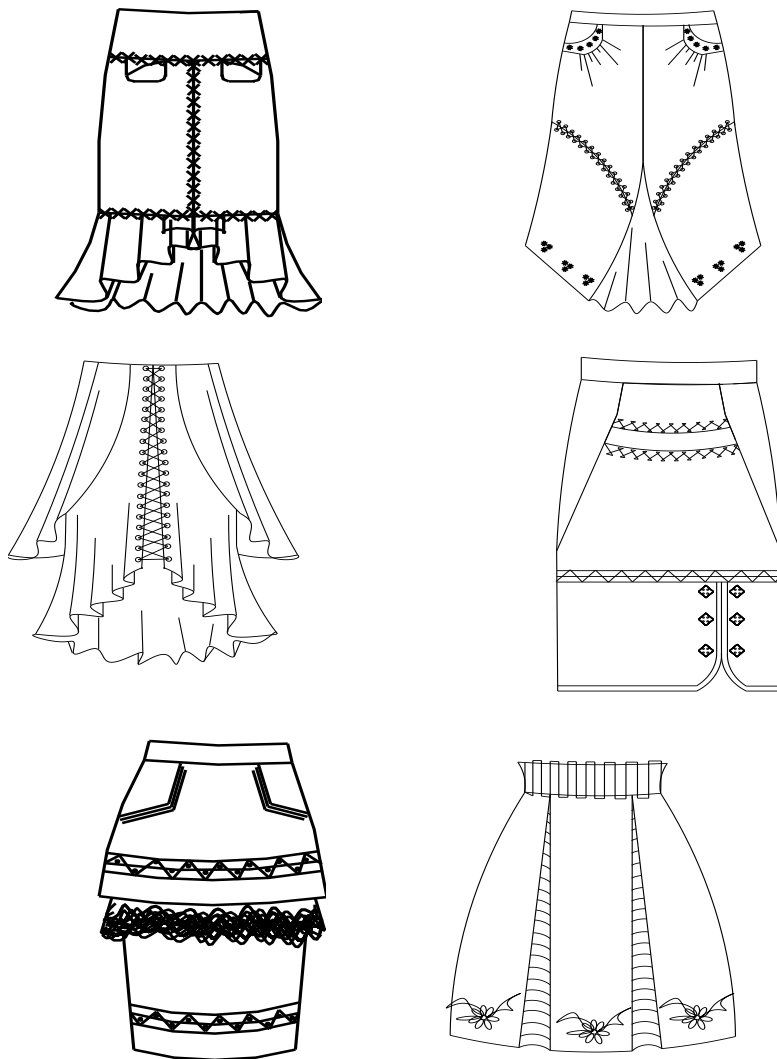

Figura 3: Aspectul exterior al fustelor contemporane, elaborate în baza elementelor portului popular moldovenesc

4. CONCLUZII

Ca și toate fenomenele de cultură materială, costumul popular este supus unei continue evoluții. Legătura strânsă cu viața socială îl face să apară ca un fenomen în

continuă transformare, care se adaptează la condițiile schimbătoare ale vieții.

Studiul realizat s-a axat pe aspectele legate de structura costumului tradițional moldovenesc și impactul acestuia asupra modei contemporane. Costumul contemporan trebuie să asigure echilibrul spiritual și social-estetic specific produselor din portul tradițional. Acesta este motivul pentru care produsele contemporane, elaborate pe baza elementelor caracteristice de portul popular sunt mereu apreciate de purtatori.

Sistemul de modele elaborate poate fi caracterizat prin stil romantic, reflectând întreaga varietate de elemente specifice îmbrăcăminte populare tradiționale, pornind de la elemente de produse și decor și terminând cu materialele. Rezultatele cercetărilor teoretice și sistemul de modele elaborat contribuie la păstrarea și punerea în aplicare a elementelor de port tradițional, prin prisma cerințelor modei contemporane.

5. BIBLIOGRAFIE

- [1] Buzilă, V. *Costumul popular din Republica Moldova*. Ghid practic [on-line]. Chișinău, 2011, p.170. [cited 11.09.2012]. Available on <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002110/211085ron.pdf>
- [2] Enachescu Cantemir, A. *Portul popular românesc*. / Ediție îngrijită și cuvânt înainte de C.D. Zeletin. București: Editura Meridiane, 1971, p. 169.
- [3] Ișfănoni, D. *Costumul românesc de patrimoniu*. - Patrimony Romanian costume. / Doina Ișfănoni, Paula Popoiu; ed.: Cori Simona Ion, Corina Firuță; trad. eng.: Virginia Barghiel; foto: Cori Simona Ion. București: Alcor Edimpex, 2007, p. 146.
- [4] Lupșan, E. *Portul popular*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006, p. 91.
- [5] Postolachi, E. *Tinerețea portului străbun*. Revista Moldova, 1987, Nr. 2, p.16-17.
- [6] Бэнэцяну, Т. и др. Румыния. *Из сокровищницы народного костюма*. Бухарест: Спортивно-туристское издательство, 1978, 106 с.